

BIBEL OG BEKJENNELSE

NR. 4 2021 – 41. ÅRGANG

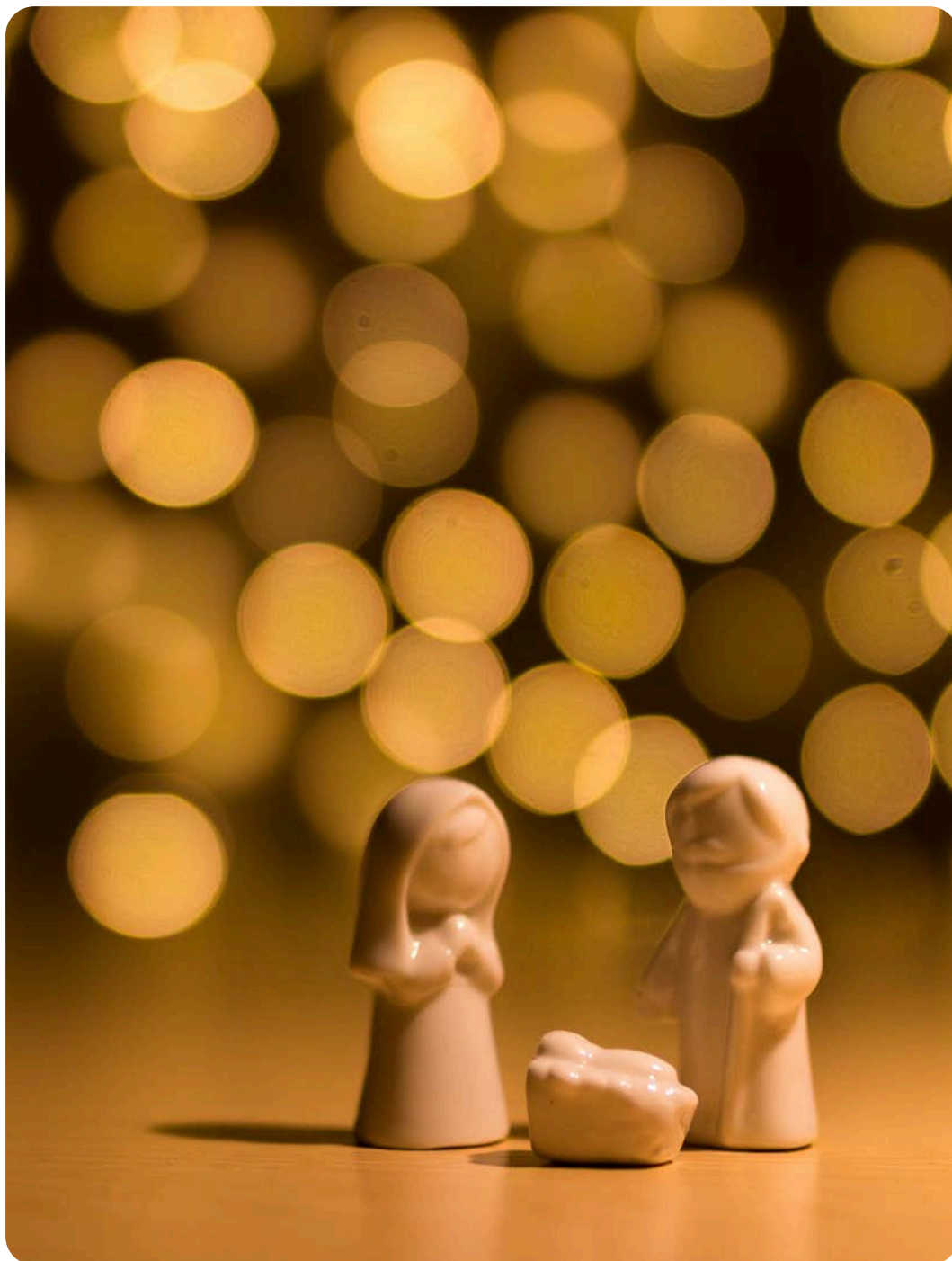

Foto: Gareth Harper, unsplash.com

“For så høyt har Gud elsket verden at han ga sin Sønn,
den enbårne, for at hver den som tror på ham,
ikke skal gå fortapt, men ha evig liv.”

(Johannes 3,16)

BIBEL OG BEKJENNELSE

utgis av Den Lutherske Bekjennelseskirke.
ISSN 0806-5365

Bladet kommer ut med fire nr. pr. år.
Frivillig abonnementsavgift kr 150,- pr. år

Redaksjon:

Tor Jakob Welde (ansv. red.),
Egil Edvardsen og David Edvardsen

Redaksjonens adresse:

T.J. Welde, Sundts veg 9A, 5221 NESTTUN

E-post: tjwelde@luthersk-kirke.no

Internett: www.luthersk-kirke.no

Bankgiro: 3361 16 43948

Ekspedisjon: Omega trykk, 4016 Stavanger

**DEN LUTHERSKE
BEKJENNELSES-
KIRKE (LBK)**

Den Lutherske Bekjennelseskirke er en evangelisk-luthersk kirke som tror at Gud har gitt hele verden det glade budskap om den forsoning som har skjedd i Kristus. Vi tror at Jesus Kristus er sann Gud, at han har blitt menneske for vår skyld, levd et liv uten synd, lidt og dødt i vårt sted og oppstått fra de døde. Vi tar imot denne forsoning gjennom troen, får tilgivelse for alle våre synder og har løfte om evig liv sammen med Gud. Hensikten med vår kirkes eksistens er å føre videre dette glade budskap, og samles omkring forkynnelsen, dåpen og nattverden for å vokse i den tro vi har fått av Gud.

Vår kirkes tro har en eneste grunnvoll, nemlig det Ord som Gud har gitt oss i Det gamle og nye testaments hellige skrifter. Det er Gud selv som har inspirert de menneskelige forfatterne av Bibelens 66 bøker, og derfor må disse skrifter ikke betraktes som menneskelige produkt, men som Guds eget ord. Bibelens ord er den eneste normen for sann kristen lære. Vi tror at Bibelen må leses ut fra dens egenart og karakter. Poesi må leses som poesi, historie som historie, og så videre.

Vi bekjenner oss til de lutherske bekjennelsesskriftene som er samlet i Konkordieboken fra 1580, ettersom vi har funnet at de overensstemmer helt med vår kirkes eneste grunnvoll, Bibelen.

Vår tro er ikke ny, men har funnes i alle tider, der mennesker har tatt imot Guds ord og rettet seg etter det. Fordi vi vet at vi er store syndere for Gud, behøver vi Guds ords rene og klare undervisning der tilgivelse og oppreisning gis oss i forkynnelsen av Jesu forsoningsverk.

LBK deler tro og kirkefelleskap med KELK, Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferansen, som består av 32 medlemskirker rundt omkring i verden, blant annet Evangelisch-Lutherische Freikirche i Tyskland, Evangelical Lutheran Synod og Wisconsin Evangelical Lutheran Synod i USA. I alt er vi omkring en halv million kristne i dette internasjonale fellesskap. Det er vårt håp at flere skal komme med i vårt fellesskap der Frelseren Jesus og syndenes tilgivelse alltid står i sentrum.

Fra redaksjonen

*Nå vandrer fra hver en verdenskrok
i ånden frem, i ånden frem
et uoverskuelig pilgrimstog
mot Betlehem, mot Betlehem.*

Nå vender alle kristne igjen sitt indre blikk mot Davids by og forbereder seg på feiringen av den mest betydningsfulle av alle barnefødsler. Der er det noe så trøstefullt, trygt, vakkert og godt som drar oss til seg med en uforklarlig tiltrekningskraft. «Mitt hjerte alltid vanker i Jesu føderom,» sa salmedikteren Brorson, «der er min lengsel hjemme, der har min tro sin skatt. Jeg kan deg aldri glemme, velsignet julenatt.» «Den mørke stall skal være mitt hjertes frydeslott...»

Luther sa: «For meg fins det ingen større trøst som er gitt til menneskeheten, enn dette at Kristus ble et menneske, et barn, et spedbarn, som leker i fanget og ved brystet til sin vennlige mor. Fins det noen som ikke vil bli trøstet ved dette syn?» Og han sang i en av sine julesalmer: «Kom, la oss vandre glad i sinn med hyrdene til barnet inn, og knele der, med takk og bønn, for ham som er Guds egen sønn!»

En annen som følte seg trukket mot Jesu føderom, var kirkefaderen Hieronymus, som i 386 e.Kr. forlot Italia for fysisk å slå seg ned i Betlehem og som tilbrakte resten av sitt liv der, i alt 34 år. Han fikk faktisk bo i en grotte like ved Fødselsgrotten, der han arbeidet med sin berømte bibeloversettelse fra hebraisk og gresk til latin, den såkalte *Vulgata*-bibelen, som var i bruk de neste tusen år. Fra hans penn kommer også dette lille stykket:

Så ofte som jeg ser mot Betlehem, har mitt hjerte en samtale med barnet Jesus. Jeg sier: Herre Jesus, du skjelver! Du ligger så hardt og vondt – for min salighets skyld. Hvordan skal jeg kunne gjengjelde deg for dette?

Da synes jeg det er som om barnet svarer: Jeg vil ingenting ha, kjære Hieronymus. Hold deg bare i ro. Jeg kommer til å få det verre, i Urtegården og på det hellige korset.

Da fortsetter jeg: Kjære Kristusbarn, jeg må få gi deg noe! Jeg gir deg alle mine penger.

Barnet svarer: Jeg eier allerede himmel og jord. Pengene dine trenger jeg ikke. Gi dem til de fattige, så vil jeg ta imot dem som om de var gitt til meg.

Jeg svarer: Kjære Kristusbarn, det vil jeg gjerne gjøre, men likevel må jeg få gi noe til deg selv. Ellers sørger jeg meg til døde.

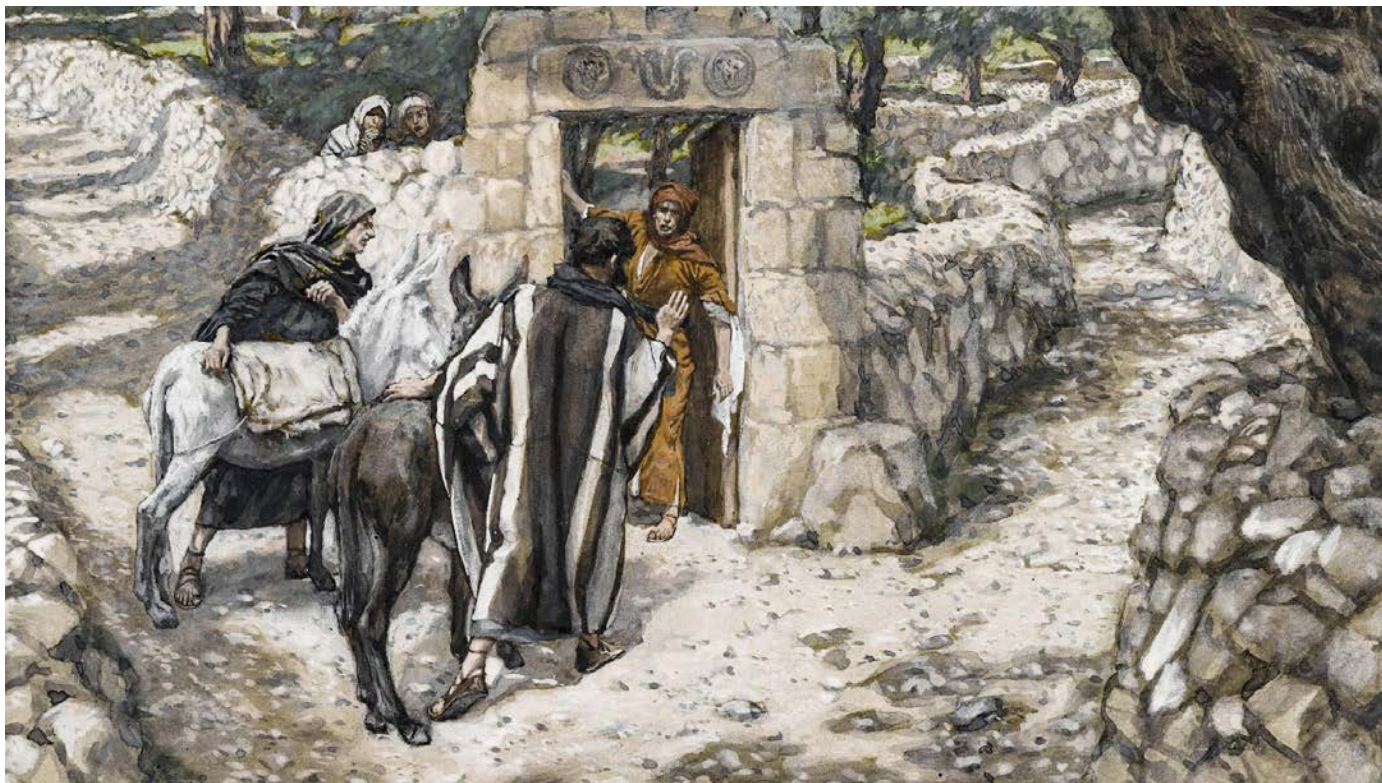
Da sier barnet: Kjære Hieronymus, ettersom du er så gavmild, så skal jeg si deg hva du skal jeg meg. Gi meg dine synder! Gi meg din vonde samvittighet og din fortapelse.

Jeg svarer: Hva skal du gjøre med dem?

Kristus svarer meg: Jeg vil ta dem på mine skuldre. Det skal være min herlighet og mitt herredømme. Jesaja har jo forutsagt at jeg skal bære dine synder og ta dem bort.

Da begynner jeg å gråte og sier: Barn, kjære Kristusbarn, du rører mitt hjerte til tårer. Jeg som trodde du ville ha noe godt av meg, og nå vil du bare ha det onde hos meg. Ta bort det som er mitt! Gi meg det som er ditt! Så blir jeg fri fra synden og viss på det evige liv.

Redaksjonen ønsker alle leserne en velsignet advent og jul i frelseren Jesu navn.

James Tissot (1836-1902). freebibleimages.org.

Ankomst

Andakt over Matteus 21,1-9

Advent betyr «ankomst». Nærmere bestemt menes frelserens ankomst. Framfor alt betyr advent at Guds Sønn kommer i kjøtt og blod. De troende i Det gamle testamentet ventet på den lovede frelseren helt til han kom for litt over 2000 år siden. Det var den lange adventstiden i Det gamle testamentet. Nå etter at frelseren er kommet, feirer vi advent til minne om adventstiden før han kom. Så kommer julen, som vi feirer til minne om hans første advent. Samtidig tenker vi på hans andre advent. Jesus kommer synlig igjen på den siste dagen.

I tillegg til disse to synlige ankomstene finnes det en tredje ankomst. Imellom sin første og sin andre synlige ankomst kommer Jesus til oss på en usynlig måte. Han kommer i ord og sakrament. Han kommer for å gjøre oss salige. Han kommer for å gi oss glede over at han kom første gangen, så vi kan glede oss til han kommer igjen den siste dagen. Samme

hensikten har han med å komme til oss nå på begynnelsen av kirkeåret. Vi har et gammelt kirkeår bak oss og begynner på et nytt. Frelseren vår gir oss en gledelig start. Han kommer til oss igjen.

«Si til datter Sion: Se, din konge kommer til deg.» Sions datter er den kristne menigheten. Budskapet gjelder altså deg som er Guds barn. Din konge kommer til deg. Hvordan blir nå kongen din beskrevet i teksten?

Det er en høy og mektig konge. Først hører vi: «Da de nærmet seg Jerusalem og kom til Betfage ved Oljeberget, sendte Jesus to disipler av sted og sa til dem: «Gå inn i landsbyen som ligger foran dere! Der skal dere straks finne et esel som står bundet og har en fole hos seg. Løs dem og lei dem hit til meg! Og om noen kommer med spørsmål, skal dere svare: 'Herren har bruk for dem.' Da skal han straks sende dem med dere.» Dette skjedde for at det ordet skulle oppfylles som er talt gjennom profeten». Her beskrives kongens store høyhet og makt. Han ser riktignok ikke så

mektig ut, denne Jesus fra Nasaret, tømmermannens sønn. Snarere tvert om. Likevel vet han hva som finnes i landsbyen Betfage som ligger foran ham. Og han kan si til disiplene: «Gå inn i landsbyen... Der skal dere straks finne...» Han vet hva menneskene der kommer til å si og at de kommer til å la disiplene ta med seg eselet og folen når de hører Herrens ord: «Herren har bruk for dem.» Denne kongens makt viser seg her også i det hans ord utretter. Vi ser at salmisten har rett når han sier om Herren: «Han taler, og det skjer, han befaler, og det står der.» Det er en allmektig vilje i ordet hans. Alt må adlyde ham. Han styrer og leder alt som han vil, slik han finner det for godt.

Kongen som kommer, er høy og mektig. Samtidig er han lav og fornedret. Også det ser vi i teksten: «Si til datter Sion: Se, din konge kommer til deg, mild er han, og rir på et esel og på en fole, ungen til et lastedyr.» Han rir på en eselfole. Dyret

James Tissot (1836-1902), freebibleimages.org.

er ikke hans en gang. Han som eier alt, har lånt et esel. Han eide ingen verdens ting. Han hadde ingen pute å hvile hodet sitt på. Han hadde ingen prektige klær for å kunne etterligne de verdslige kongene. Han var fattig og han drar inn i byen sin i ytterste fattigdom.

Han kommer til oss mildt og vennlig. Han kommer til oss i nåde. Han kommer til oss med et gledebudskap. «Se, din konge kommer til deg. Mild er han.» Hvordan kan han komme til oss mildt og vennlig? Nettopp fordi han fornedret seg og gjorde seg fattig. Han kommer ridende inn i Jerusalem for å dø på et kors for oss. Nettopp derfor kommer han nå ikke for å dømme oss. Han kommer ikke i vrede. Vreden over synden har han stillet. Han har gjort opp for synden da han fornedret seg for oss. Så kommer han nå mildt og vennlig. Han kommer med nåde.

Derfor har vi all grunn til å glede oss over at han kommer. Han bruker sin makt til vår fordel. Han sørger for både kropp og sjel. Han ser inn i fremtiden. Han vet godt hvordan han skal

sørge for at vi får alt vi trenger. Han vet hvilke midler han skal bruke. Han vet om alle farer som kan møte oss. Han vet hvordan han skal bevare og lede oss på en trygg vei. Ingenting kan rive deg ut av hans allmektige hånd.

Han sørger for sjelen. Han sørger for de åndelige godene som sjelen trenger for å være glad. Han sørger for tilgivelse, rettferdighet, fred. Kan du være glad når du har all verdens rikdom og goder, men likevel må ha angst for Gud og hans fordømmelse? Bare den kan være glad som har tilgivelse, rettferdighet og fred. Disse godene har kongen vår vunnet for oss ved sitt blod. Straffen ble lagt på ham, så vi skulle ha fred. Han som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, så vi i ham skulle få Guds rettferdighet. I ham har vi tilgivelsen.

«Se, kongen din kommer til deg.» Nå kommer han til deg ved begynnelsen av enda et nytt kirkeår. Det vil han fortsette med resten av livet ditt her på jorden. «Si til datter Sion, se din konge kommer til deg.» Gjelder det bare for i dag? Eller bare for i morgen? Eller bare for noen

dager? Nei, den milde og nådige kongen vår er med oss alle dager inntil verdens ende. Dag for dag vil han komme og glede oss. Og for at hans nådige vilje skal skje, skal det gode budskapet stadig bli forkynt for oss. Si til datter Sion! Han kommer til oss i sitt ord.

Han kommer til oss mildt og vennlig. Han kommer med nåde. Han tilgir oss daglig alle synder. Gud tilregner oss ikke vår synd, for hans Sønns blod renser oss for all synd. Derfor frykter vi ikke hans andre synlige ankomst selv om han da kommer i sin herlighet for å dømme levende og døde. Vi vet at det er frelseren vår som kommer. Han har fullført renselsen for våre synder. Den som hører hans ord og tror på ham som har sendt ham, kommer ikke for dommen, men er gått over fra døden til livet. Andre gangen kommer han ikke for å dømme oss. Han kommer for å frelse oss som venter på ham. Amen.

David Edvardsen

Foto: Bjarte Edvardsen

Guds julepresang til verden

Andakt over Lukas 2,1-14

Mange mennesker feirer jul, og de gjør det på mange ulike måter. Tradisjonene varierer fra land til land og fra familie til familie. I USA åpnes julegavene hovedsakelig på juledags morgen, mens vi her i Skandinavia åpner dem på julaften. Og en nordmann som har emigrert til Sverige får et lite kultursjokk hver gang svensk julemat tilberedes og serveres – selv om sjokket avtar i styrke for hvert år.

Men uansett hvordan du feirer, forandres ikke grunnen til å feire jul. Det viktige er ikke *hvordan*, men *hvorfor* vi feirer. På grunn av en historisk hendelse. Evangelisten Lukas forteller: *Det skjedde i de dager at det gikk ut befaling fra keiser Augustus om at hele verden skulle innskrives i manntall. Denne første innskrivningen ble holdt mens Kvirinius var landshøvding i Syria. Og alle dro av sted for å la seg innskrive, hver til sin by (Luk 2,1-3).*

Har du begynt å kjenne på julestresset? Hvis vi stresser litt med alt som skal forberedes – hvor stressende og strevsomt må det ikke ha vært for Maria og Josef? *Josef dro da fra byen Nasaret i Galilea opp til Judea, til Davids by Betlehem, siden han var av Davids hus og ætt, for å la seg innskrive sammen med Maria, som var lovet bort til ham, og som ventet barn (vers 4-5).* Dels hadde de

skatteskrivingen å tenke på. Men mest strevsomt var jo reisen fra Nasaret til Betlehem – spesielt for høygravide Maria. Hvis du skal reise den distansen i dag, vil det ifølge Google Maps ta 2 timer og 12 minutter å kjøre. Men Josef og Maria hadde jo ikke bil. De måtte gå. Og Google Maps kan også fortelle hvor lang tid dette vil ta. Omtrent 31 timer – altså flere dager – måtte de to bruke på distansen. I tillegg kom den stressfaktoren at de ikke var sikret noe overnattingssted når de kom fram til Betlehem.

Kongen vår kom i fattigdom og enkelhet

Jesus er kongen vår. Men han er ikke som andre konger. Han blir ikke opphøyet på noen måte når han kommer til jorden. Og mens de var der, kom tiden da hun skulle føde, og hun fødte sin sønn, den førstefødte. *Hun svøpte ham og la ham i en krybbe, for det var ikke husrom for dem (vers 6-7).* Han ble ikke født i hovedstaden Jerusalem – men i den lille byen Betlehem. Da skulle man kanskje forvente at dersom en konge skulle bli født i en liten by, burde han i det minste få byens aller fineste gjesterom. Men nei, i Betlehem var det ikke plass for Jesus noe sted. Kongen vår ble født i fattigdom og fornedring og lagt i

en krybbe.

Lukas skriver: *Hun svøpte ham og la ham i en krybbe, for det var ikke husrom for dem. Og dette er egentlig det siste han forteller om hvordan det gikk til da Jesus ble født. Men tenk hvis fortellingen hadde sluttet der. Hadde vi da forstått storheten ved hendelsen? Nei, så langt står det ingenting om hva alt dette betyr for oss. Så langt vet vi bare at Maria og Josef reiste fra Nasaret til Betlehem, og der fødte Maria sønnen sin.*

Så hva betyr det? Hva innebærer denne fødselen for oss? Det får vi vite i fortsettelsen. Og nettopp det er så viktig: at vi ikke bare hører Bibelens fortellinger – som om bibelkunnskap var et mål i seg selv – men fremfor alt at vi ser hva dette betyr for oss.

Fra redsel til glede

Det var noen gjetere der i nærheten som var ute på marken og holdt nattevakt over flokken sin (vers 8). Hvorfor får akkurat disse være de første til å høre om Jesu fødsel? Igjen ser vi at Gud handler helt annerledes enn det vi forventer. Han velger noen gjetere – som i verden betraktes som enkle og fattige. Men vi skal også huske forbindelsene som fins mellom nettopp gjetere og byen Betlehem. Her var Jesus nå født, han som senere kalte seg

«den gode hyrde». I byen til gjetergutten David, som skrev den kjente salmen «Herren er min hyrde» (Salme 23).

Med ett sto en Herrens engel foran dem, og Herrens herlighet lyste om dem. De ble overveldet av redsel. Men engelen sa til dem: «Frykt ikke! Se, jeg forkynner dere en stor glede, en glede for hele folket (vers 9 – 10). Hvordan ville du reagert hvis en engel viste seg for deg? Sannsynligvis som gjeterne og som de fleste andre i bibelhistoriene hvor engler viser seg. Det står at lysskinnet fra engelen var «Herrens herlighet». Når vi som i oss selv er vanhellige får se Guds herlighet, åpenbares ikke bare Guds hellighet, men også vår egen vanhellighet avsløres. Slik lyset avslører det som er skjult i mørket, åpenbarer Guds hellige lov det som skjuler seg i oss.

Men engelen her kommer ikke med loven. Han sier: «Frykt ikke!» Hvis vi mennesker ikke skal være redde for Gud og hans sendebud, trengs en forklaring på hvorfor: «Jeg forkynner dere en stor glede, en glede for hele folket: I dag er det født dere en frelser i Davids by; han er Messias, Herren. Og dette skal dere ha til tegn: Dere skal finne et barn som er svøpt og ligger i en krybbe.» Hvorfor kan vi være glade? Engelen forklarer at det er fordi en frelser er født. Altså ikke et hvilket som helst barn. Ordet «frelser» peker på at det fins et problem som må løses, for hvis ikke behøves ingen frelser. Jesus skulle gå til roten av verdens største problem – at alle mennesker mangler den helligheten som Gud krever. Men se også hva engelen sier: *I dag er det født dere en frelser.* Han er ikke bare Frelseren, men det er svært viktig at han er vår Frelser, kommet for vår skyld, ja for hele verdens skyld. Jesus skulle leve et hellig liv og gi oss sitt liv som en gave. Han skulle dessuten lide dødsstraff for alle våre synder, i vårt sted, slik at ikke vi trenger å bli straffet.

Disse åtte ordene (*I dag er det*

født dere en frelser) oppsummerer faktisk hele Bibelens budskap. Vi har fått en Frelser – og nettopp derfor trengte ikke gjeterne eller vi å være redde. Med disse åtte ordene vender Gud redselen vår til glede.

Men det fins enda mer å glede seg over! *Han er Messias.* Han som jødene hadde ventet på så lenge var nå endelig kommet. Nå trengte de ikke lenger å gå og vente på at Messias skulle komme, men nå kunne de ta imot og glede seg over den Kristus som var kommet. Den Salvete som Gud hadde utvalgt til å være vår profet, øversteprest og konge.

Engelen fortsetter: *Han er... Herren.* Ufattelig! Det lille Jesusbarnet som lå i krybben var ikke bare Frelseren og Messias, men også Herren – Gud selv i egen person! Hvordan gikk det an? Maria hadde aldri hatt en mann, hun var jomfru, som hun også selv nevnte for engelen som ga budskapet før svangerskapet begynte. *Hvordan skal dette kunne skje når jeg ikke har vært sammen med noen mann?* (Luk 1,34). Det, og hvordan barnet hun skulle føde kunne være sann Gud, forklarte engelen: *Den Hellige Ånd skal komme over deg, og Den Høyestes kraft skal overskygge deg. Derfor skal barnet som blir født, være hellig og kalles Guds Sønn* (vers 35).

Guds julepresang til oss

Med ett var engelen omgitt av en himmelsk hærskare, som lovpriste Gud og sang: Ære være Gud i det høyeste, og fred på jorden blant mennesker Gud har glede i! Det kan lett skje at vi blir så oppslukt av en gave at vi glemmer å takke giveren, men det gjorde ikke englene. De ga ære til Gud som hadde gitt verden en frelser: Ære være Gud i det høyeste!

Englene forkynte også Guds nåde: *fred på jorden blant mennesker Gud har glede i.* Ikke “fred på jorden blant mennesker som har sin glede i Gud”, men “fred på jorden blant mennesker Gud har

glede i”. Før vi overhodet begynte å elske Gud, elsket han oss først (1 Joh 4,19)! Hvorfor? Hva gjorde vi for å fortjene det? Ingenting. Og dette er jo det som er så fantastisk med Guds nåde. I stedet for å få det vi har fortjent (straff), får vi det vi ikke har fortjent (kjærlighet).

Du må mene hva du vil om skikken med å gi julepresanger. Det er bare en tradisjon og en fri sak. Men det er likevel unektelig en fin symbolikk i dette. Vi gir gaver til hverandre slik Gud ga oss en julegave – han ga sin elskede Sønn til verden. Men vi kan aldri gi noe som er like verdifullt som det Gud ga. Han var ikke sparsommelig. Han ga oss det mest dyrebare han hadde. Vi kan bare gi hverandre forgiengelige ting, men Gud ga oss en uforgiengelig julepresang som aldri går i stykker og ikke behøver oppdateringer.

Gjeternes oppdagelse og vitnesbyrd

Nå hadde gjeterne fått høre *hvorfor* de skulle være glade. Men hvordan skulle de nå finne kilden til denne gleden – barnet? Og *dette skal dere ha til tegn: ... et barn som er svøpt og ligger i en krybbe.* Hvis det var flere nyfødte i Betlehem den natten, ville ingen av de andre ligge i en krybbe. Så hvis de fant barnet i krybben, kunne de være sikre på at det var deres Frelser! *De skyndte seg av sted og fant Maria og Josef og det lille barnet som lå i krybben ... Og gjeterne dro tilbake. De lovet og priste Gud for alt de hadde hørt og sett; alt var slik som det var sagt dem.* De går ikke stille hjem, men priser og ærer Gud og forteller videre til andre om det de har hørt og sett.

La oss be: Kjære Jesus! Takk for at vi ikke trenger å være redde. Hjelp oss å verdsette evangeliet ditt høyt, slik at vi kan høre det, tro det, dele det med andre og lovprise Gud for det! Amen.

Bjarte Edvardsen, Sverige

Julespill i den lutherske forsamlingen i Riga

Jul i Latvia

Hilsen fra pastor Uģis Sildegis

Det er en spesiell tid på året for de fleste i Latvia. Siden eldgamle tider har folk i vår region strevd med det tette vintermørket og lengtet etter at lyset skal komme tilbake. De korteste dagene med minst dagslys rundt juletider forteller oss da at det verste snart er over og sollyset kommer tilbake. I lang tid har dette blitt tolket blant oss kristne som at selve naturens orden og årstidenes skiftning symbolsk minner oss om den mest avgjørende begivenheten i menneskehetens historie – Kristi fødsel.

Det sanne lyset har kommet inn i denne verdens dystre mørke, og Guds Sønn – den sanne sol – har med sitt underfulle lys begynt å fordrive syndens, nødens og dødens mørke iblant oss. Lyset skinner i mørket, sier Johannesevangeliet, og intet mørke kan overvinne det, fordi Kristus har kommet og ført det sanne åndelige lys til alle mennesker, selv om mange ikke legger merke til det og ikke skjønner – Han kom til sine egne, men de tok ikke imot Ham. Men de som tok imot ham ble hans spesielle barn – lysets barn. (Se Johannes kap. 1)

Så juletiden kan for mange kristne i Latvia ofte føre til litt motstridende følelser. Men

mest er det den store gleden over at Guds Sønn er blitt menneske; ved å bli en av oss og ta på seg alle våre byrder ville han bringe oss full frelse. I Latvia, som alle andre steder, har vi spesielle kristne høytidsfeiringer i kirkene og i hjemmene og familiene til de troende, hvor vi synger de kjære julesangene våre, fylt av glede. Og selvfølgelig er det mye gaver, som gis og mottas og alltid minner oss om den største gaven av alle, Guds Sønn, født i en stall av jomfru Maria.

Men Lukas tok ikke feil

Arkeologen Sir William Ramsays (1851-1939) oppdagelser

«Det skjedde i de dager at det gikk ut befaling fra keiser Augustus om at hele verden skulle innskrives i manntall. Denne første innskrivning ble holdt mens Kvirinius var landshøvding i Syria...» Legen Lukas, som skrev disse så berømte ordene, fletter svært ofte inn detaljer om historie, samfunn og geografi, både i Lukasevangeliet og i Apostlenes gjerninger (Apg). Og han understreker hvor *pålitelig* budskapet er (Luk 1,1-4).

Men på 1800-tallet hevdet mange innflytelsesrike bibelforskere at det vrirler av feil i disse to skrifterne, og ellers i Bibelen. Den tyske bibelkritikeren Ferdinand C. Baur (1792-1860) og hans etterfølgere - «den yngre Tübingerskolen» - påsto at både Lukasevangeliet og Apg var skrevet svært sent, langt utpå 100-tallet e.Kr. Dermed kunne de jo heller ikke være forfattet av Paulus' medarbeider Lukas. Og ifølge nye teorier var den *historiske* Jesus fra Nasaret helt annerledes fra NTs og kirkens Jesus. Mesteparten av det de fire evangelistene forteller, var bare oppdiktet, mente man. De var mytiske tekster og ikke brukbare som historiske kilder.

Den dyktige unge studenten William Ramsay, født og oppvokst i Aberdeen, Skottland, hadde en spesiell interesse for oldtids-historie og arkeologi. Under et opphold ved universitetet i Tübingen ble han svært påvirket av den bibelkritiske tankegangen som hersket der. De moderne teoriene om Bibelen virket meget kloke og overbevisende, syntes han.

I 1880 fikk han et stipend fra universitetet i Oxford for å gjøre forskningsreiser i Hellas og Tyrkia. Han ville forsøke å lokalisere gamle byer fra kristendommens tidligste historie. Med seg hadde han noen dårlige kart, og Bibelen. Apostlenes gjerninger forteller jo om en lang rekke byer og steder som Paulus besøkte på sine misjonsreiser, men ingen visste lenger hvor alle disse stedene lå. Ramsay gikk ut fra at bokens opplysninger om geografi og annet ofte var upålitelige, noe han sikkert lett ville klare å påvise. Etter hvert som han gjorde arkeologiske undersøkelser rundt omkring, fikk han seg imidlertid en stor overraskelse: «Men snart fant jeg meg ofte i kontakt med dette skriftet (Apg) som en autoritet i Lilleasias topografi, oldtid og samfunn. Gradvis gikk det opp

for meg at selv i de forskjellige små detaljene viser fortellingen seg å være makeløst sannferdig. Lukas er en historiker av første klasse; denne forfatteren burde bli plassert sammen med de aller største historikere.»

Noen få eksempler

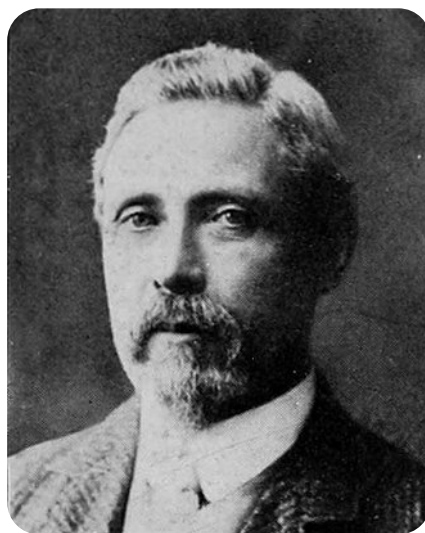
I Apg 17,6 forteller Lukas om en hendelse i byen Tessalonika: «Da de ikke fant dem (Paulus og Silas), slepte de Jason og noen av brødrene med seg til *byens embetsmenn*» (gresk: *politarchas*). Dette uttrykket, «politarkene», forekommer ellers ingen steder i den antikke litteraturen, så forfatteren av Apg måtte nok her ha gjort en merkelig feil. Men da William

Ramsay forsket og lette i Tessalonika fant han faktisk fem inskripsjoner med nettopp det ordet. Et bevis på at denne sjeldne betegnelsen var den som hadde vært vanlig der i byen. Lukas var altså svært nøyaktig og korrekt.

I Apg 28 forteller han om at Paulus lider skipbrudd ved kysten av Malta og blir tatt godt imot av Publius, «den fremste mannen på øya» (v.7). Denne spesielle stormannstittelen var forskere lenge skeptiske til, den måtte være historisk feil. Men så ble det gjort nye oppdagelser på Malta, flere inskripsjoner med nettopp det uttrykket.

I Apg 14,1-7 forteller Lukas om at Paulus og Silas flykter fra byen Ikonium, der man ville steine dem, «til Lykaonia, til byene Lystra og Derbe og landet der omkring». Men: for forskerne var det jo en kjent sak at *også Ikonium* hadde tilhørt regionen Lykaonia. Så her måtte visst forfatteren av Apg ha misforstått noe. Men så oppdaget William Ramsay et monument med en inskripsjon som fortalte at byen Ikonium på det tidspunktet tilhørte *Frygia*, ikke Lykaonia. Og senere arkeologiske funn bekreftet dette, at i perioden 37-73 e.Kr. var Ikonium en del av regionen Frygia, nettopp på den tiden Paulus og co. reiste rundt i disse traktene.

For bibeltroende kristne kommer ikke denne nøyaktigheten til Lukas som noen overraskelse. Vi tror at Bibelens forfattere var ledet av Den Hellige Ånd idet de skrev, og Gud gjør ingen feil. Så uansett hva diverse skeptiske forskere måtte hevde, stoler vi på Guds hellige ord. Likevel er det jo betydningsfullt at arkeologer som Ramsay og andre har gjort tallrike

Sir William Ramsay

funn som viser at de bibelske skriftene er meget troverdige, og at en mengde påstander om feil og unøyaktigheter i Bibelen viste seg å ikke holde vann.

Etter flere tiår med arkeologisk forskning var William Ramsay blitt en ledende ekspert på Lilleasias historie samt Det nye testamente. Han utga en lang rekke bøker, blant annet om Paulus' reiser og om de syv menighetene i Johannes Åpenbaring. Han ble utnevnt til æresdoktor ved mange universitet, og i 1906 ble han adlet av Englands kong Edvard VII. Men i bibelkritiske forskningsmiljøer rundt om fikk Sir William Ramsey likevel ingen høy stjerne. Det nye testamentes troverdighet var ikke noe man kunne akseptere, tross alt.

Den førsteklases historikeren Lukas og de andre inspirerte nytestamentlige forfatterne tok ikke feil, heller ikke når det gjelder opplysningene om vår frelser Jesu fødsel i Betlehem:

I vår tid kan vi iblant høre folk påstå f.eks. at juleevangeliets opplysning om innskrivningen som «ble holdt mens Kvirinius var landshøvding i Syria», er problematisk. For ifølge den jødiske historikeren Jo-

sefus fant det sted en skatteinnskrivning i Judea i år 6 e.Kr., og fra andre kilder er det kjent at Kvirinius var keiserlig legat i Syria nettopp da (år 6-9 e.Kr.). Mener Lukas da virkelig at Jesus ble født så sent? Vi vet at på det tidspunktet hadde kong Herodes den store vært død i mange år, og ifølge evangelisten Matteus var jo nettopp denne kongen i live da Jesus ble født! Så derfor må vel enten Lukas eller Matteus ha feil?

Men: Legg merke til hvor nøyaktig og presist Lukas uttrykker seg: «Denne første innskrivning ble holdt mens...» Det har altså vært holdt mer enn én. I Apg 5,37 nevner Lukas en annen, senere innskrivning/folketelling. Og Kvirinius har faktisk vært keiserens representant i Syria i to ulike perioder: Den romerske historikeren Tacitus forteller at Kvirinius allerede år 12 f.Kr. ble valgt til konsul over Syria, før han år 7 f.Kr. ble utnevnt til keiserlig legat. Senere, etter en pause, var han tilbake i Syria i samme stilling fra år 6 e.Kr. (Se Seth Erlandsson, *Vem är han? Den verkliga Jesus från Nasaret*, s 13-14).

Tor Jakob Welde

Mellom jul og faste

Kirkeåret vårt har en pedagogisk funksjon. Det er synd på det avkristnede mennesket som ikke kjenner de kristne høytidene egentlige betydning. Kirkeåret er en gjenspeiling av frelseshistorien.

Hvordan vi ordner kirkeåret med dets forskjellige temaer, er ikke foreskrevet i Bibelen. I den gammeltestamentlige tiden hadde man regler om hvordan høytidene skulle ordnes. Men i den kristne kirken er dette fritt: La da ingen dømme dere når det gjelder mat og drikke, høytider, nymånedag eller sabbat. Dette er bare skyggen av det som skulle komme, men selve legemet (virkeligheten) hører Kristus til (Kol 2,16-17).

Kirkeåret er bygget opp rundt tre store høytider i «Herrens halvår»: jul, påske og pinse. Julen er utgangspunktet: Gud har blitt menneske for å bli vår Frelser. Påsken er den sentrale høytiden. Pinsen, Åndens høytid, er en forkynnelse av påskens budskap: det har skjedd, det er fullbrakt. Etter

pinse følger «kirkens halvår», treenighetstiden.

Før jul og påske har vi en forberedelsestid, en botens og fastens tid. Advent er julens forberedelsestid, en tid for å gjøre bot eller omvende seg og vente på Herrens ankomst. Påskens forberedelsestid er den lengste. Den begynner med tre søndager før fastetiden, den tiden vi kaller førfasten. Siden følger den lange fastetiden som innledes på askeonsdag og rommer seks søndager. Den siste av dem, palmesøndag, innleder Den stille uke som avsluttes med langfredag og den stille lørdagen. Påsketiden med sine seks søndager er samtidig en forberedelsestid for pinsen, ikke som en fastetid, men jubeltid.

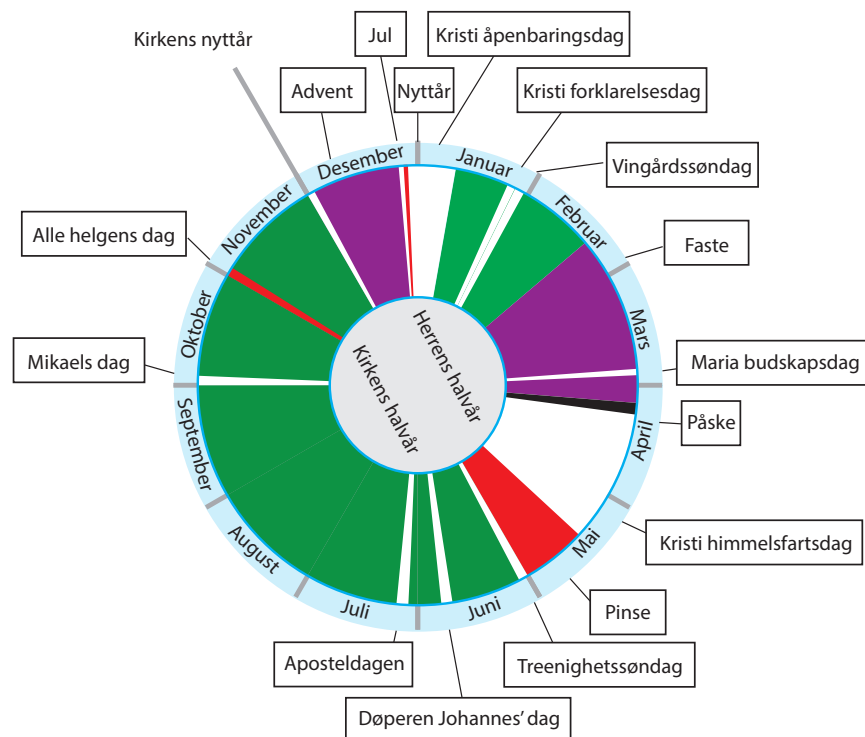
Julehøytiden har tre store høypunkt: juledagen, som er Frelserens fødselsdag, Jesu omskjærelsesdag som sammenfaller med vårt nyttår, og trettendedagen, Kristi åpenbaringsdag eller Epifania («åpenbaring»). Til julen hører også Stefanusdagen eller 2.

Juledag, og Uskyldige barns dag.

Epifania er egentlig den eldste julehøytiden. Vi vet ikke nøyaktig når Jesus ble født, men man begynte tidlig å feire minnet om Jesu dåp den 6. januar. Senere har man koblet denne høytiden sammen med de vise menns besøk hos barnet Jesus. Dermed har dagen blitt verdensmisjonens dag.

Julen har en underordnet stilling i forhold til påsken, som er kirkeårets viktigste høytid. Det viser seg ved at påskens kronologi styrer julekretsens lengde. Enkelte år med tidlig påske har vi bare to søndager mellom Kristi åpenbaringsdag og førfasten, men på det meste kan det være seks søndager. 2011 var sist vi feiret 6. søndag etter Kristi åpenbaringsdag, og neste gang kan ikke bli før i 2038. Ettersom den kommer så sjelden, er dagens tema det samme som for 25. søndag etter treenighetsdag, som aldri kan inntreffe i ett og samme år.

Åpenbaringstiden, eller søndagene etter Epifania, er julens

etterfeiringstid, på samme måte som søndagene etter påske følger opp påskens budskap og treenighetstiden følger opp Åndens gjer-ning i Kristi kirke. Vi følger Jesus fra barndommen til høydepunktet i hans virke. Dagenes temaer har skiftet litt og varierer også mellom ulike lutherske kirker.

Da minnedagen for Jesu dåp ble erstattet av de vise menns besøk, ble dåpens søndag lagt til søndagen etter nyttår eller til første søndag etter Kristi åpenbaringsdag. Utenom dåpen, er hjemmet (bryllupet i Kana) og Guds hus (Jesus som tolvåring i tempelet) temaene for denne tiden som gjenspeiler begynnelsen av Jesu virksomhet.

Den tredje søndagen løfter fram troen som Jesus skaper. Vi hører om den romerske offiserens tro som et forbilde. Den fjerde søndagen handler om hvordan Jesus hjelper i nød og fare, og vi lærer at Jesus kan stille stormen med bare et ord. Deretter følger en søndag som ofte erstattes av en av førfastens søndager: det femte temaet er såing og høsting med utgangspunkt i Jesu lignelse om ugresset og hveten. Den sjeldne

sjette søndagen tar opp et tema om den ytterste tiden eller behandler Guds pågående virksomhet.

Mens en del lutherske kirker følger en gammel tradisjon der Kristi forklarelsesdag feires midt i treenighetstiden, er det vanlig blant annet i Norge å legge denne dagen til åpenbaringstiden, like før førfasten. Det uttrykker en fin tanke: den stigningen vi ser fra Jesu fødsel og omskjærrelse, til dåpen og hans travle virksomhet, får et slags klimaks på forklarelsens fjell. Etter dette går han ned fra fjellet sammen med disiplene og møter hverdagen med alle dens anføktelser.

Men før fastetiden begynner, kommer først førfastens tre søndager med sentrale temaer: søndag septuagesima om Guds ufortjente nåde, søndag sexagesima om Guds ord og søndag quinquagesima eller fastelavns-søndag om veien mot korset. De merkelige navnene stammer fra de latinske ordene for den syttiende, sekstiende og femtiende og angir at disse søndagene faller inn under 70-, 60- og 50-dagersforberedelsen til påske.

Fastelavn er de tre dagene faste-

lavnssøndag, blåmandag og feite-tirsdag. I motsetning til fastetiden er disse tre dagene en karneval-tid i deler av verden. Askeonsdag innleder den egentlige fastetiden.

I åpenbaringstiden har vi (i Finland og Sverige) enda en søndag med direkte forbindelse til julen: kyndelsmessedagen. Den feires omtrent førti dager etter jul til minne om at Jesusbarnet ble båret fram i tempelet for å løses ut, slik Moseloven foreskrev. Han møtes av blant andre gamle Simeon som får uttale et budskap om at dette barnet skal bli et lys til åpenbaring for hedningene. Kyndelsmesse inntreffer samtidig med en av søndagene i åpenbaringstiden eller førfasten. (I Norge ble det i tidligere tider (fram til 1771) årlig feiret kyndelsmesse på datoen 2. februar. Dette var en nasjonal helligdag med lysfester og lysprosjeksjoner som markerte avslutningen av juletiden. I nyere tid er det i vårt land mest den ortodokse og den romersk-katolske kirke som feirer kyndelsmesse. Redaktørens anmerkning.)

Ola Österbacka, Finland

Profeten Mika

Mika er sammen med Jesaja julens profet. Hos dem finner vi to av de tydeligste profetiene om Messias i Det gamle testamente. Jesus skal bli født i Betlehem. En jomfru skal bli med barn. Mika taler om underet som skal skje i den lille byen Betlehem, som i GT var kjent for sine fruktbare åkrer og gode beitemarker. Betlehem betyr brødhuset, og der skal Livets brød bli født.

Betlehem var også kjent for sine store og mange saueflokker allerede i GT. Lammene som skulle ofres i tempelet i Jerusalem, ble hentet fra Betlehem. Jesus blir også vårt offerlam. Han bærer våre synder opp på korsets tre. Døperen Johannes fikk se ham og sa: Se, Guds lam, som tar bort verdens synd.

Profeten Mika levde samtidig med Jotam, Ahas og Hiskia, som var konger i Juda (Jotam 740-716, Ahas 732-716, Hiskia 716-687). 53 år til sammen varte disse kongenes regjeringstid. Mika levde også samtidig med Amos og Hosea og framfor alt med den store profeten Jesaja. Han levde i Juda-riket. Han var fra Moreshet, et sted som skal ha ligget mellom Gasa og Gat.

Mika er altså fra landsbygden. Dette preger også mye av budskapet, profetien og prekenen hans. Han har ofte blitt sammenlignet med Jesaja, ikke bare fordi de levde samtidig, men også fordi de står hverandre nær innholdsmessig. Vi kan begynne med slike steder som er nesten identiske. Sammenlign Mika 4,3 med Jes 2,4! Videre Mika 5,9-14 og Jes 2,6-9. Leser vi Mika 2,1-5 og Jes 5,8, viser disse stedene at situasjonen er akkurat den samme.

Boken kan enkelt deles opp i tre deler. Hver av dem blir innledet med ordet «Hør!», fordi det

nå er noe viktig som skal bli sagt.

1. Guds truende dom og løfte om redning, kap. 1-2

Første del handler om den kommende dommen over Israels hus. Dommen kommer til å ramme både Israel (Samaria) og Juda (Jerusalem). Riket er på denne tiden delt i to: Israel i nord (ti stammer) og Juda i sør (to stammer). Juda har Jerusalem som hovedstad og Israel Samaria. V. 10-15 i kap. 1 er unike i Bibelen. Her driver Mika ordspill (paronomasi) for å advare mot dommen som kommer over flere steder i hans hjemtrakter. Disse versene er vanskelige å oversette. Budskapet kommer ikke fram til fulle i en oversettelse. Det er iallfall klart at det er en domsprofeti. Men det er ikke bare en domsprofeti som forkynnes her. Plutselig og veldig overraskende forkynnes gledesbudskapet om hvordan Herren skal gjenopprette det falne, slagne folket (2,12-13).

2. Israels falne tilstand og framtidige gjenoppbyggelse, kap. 3-5

Denne delen innledes med domsord over høvdinger og fyrster. Domsordene er rettet mot folkets ledere. Men også her skildres det framtidige herlighetsrike, og løftet om Ham som skal komme, Messias, forkynnes. I disse kapitlene er det mange bibelutleggere som tolker inn et kommende tusenårsrike der det skal bli fred på denne jorden.

Tekster i Det gamle testamente som siteres for å underbygge idéen om et jordisk tusenårsrike, mistolkes og misbrukes. Disse tekstene taler verken om Kristi rike som et synlig jordisk rike eller om en ytre kirkelig vekst eller blomstring. De beskriver billedlig den åndelige tilstanden i Det nye testaments

kirke. Det vi leser i Mika 4,3, er og blir stadig oppfylt. Mennesker kommer til Kristus, slik vi lærer av Hebr 12,22. Freden som Jesaja taler om (Jes 2,4; 9,4-5; 11,6-9), kom til verden da Kristusbarnet ble født (9,6; Luk 2,14), forkynnes fremdeles i fredens evangelium (Ef 6,15) og gis til alle dem som tror på Jesus (Joh 16,33). Profetien i Joel 3,1ff ble ifølge Apg 2,16ff oppfylt på pinsedagen, og Amos 9,11-12 ble oppfylt ved hedningenes inntreden i kirken (Apg 15,13ff).

3. Herrens sak mot Israel og Israels anger, kap. 6-7

I tredje del viser profeten forskjellen mellom den sanne og den falske profetien. Også i dette avsnittet forkynnes gledesbudskapet. Her gis løftet om gjenopprettelse og tilgivelse. I hver del forkynnes både dom og nåde. Boken skiller veldig tydelig mellom lov og evangelium.

De siste tre versene i 7. kapittel er velkjente. Mange teologer, som Hieronymus og Luther, har elsket dem fordi bekjennelsen og gleden over at synden er tilgitt, så tydelig kommer fram der. Mange har parafrasert profetens ord. Luther skrev følgende:

O Gud, hvem er en Gud som du? Du som tilgir våre misgjerninger og de overtredelser resten av ditt folk har begått, og som ikke holder evig fast på din vrede, for du har din glede i nåde. Du har vendt deg til oss igjen og har medlidenhet med oss. Du har tilgitt våre misgjerninger og kastet alle våre synder ned i havets dyp. Bevar oss i denne nåden i evigheters evighet, så vi kan vandre i ditt ords lys og unnsnippe alle truende farer fra Satan og verden, ved Jesus Kristus, din Sønn og vår Frelser, amen amen.

Ingvar Adriansson, Sverige

Jesus ber for de troende

Jesu øversteprestelige bønn. Et bibelstudium over Joh 17 – del 6

Jesus var ikke bare øversteprest for sine apostler, men for alle troende. Mens Jesus i det forrige avsnittet (Joh 17,6-19) ba spesielt for apostlene, ber han til slutt i sin forbønn også for alle dem som kommer til tro på ham gjennom apostlenes ord. Han ber for alle troende til alle tider.

«Jeg ber ikke bare for dem, men også for dem som gjennom deres ord kommer til tro på meg,» sier Jesus (vers 20). Hittil hadde han bare hatt apostlene i tankene i sin bønn. Men her viser han at hans forbønn også gjaldt andre enn bare de som var hans nærmeste venner. Han hadde nevnt tidligere at hans flokk ikke bare skulle bestå av en gruppe på tolv utvalgte: «Jeg har også andre sauer, som ikke hører til denne flokken. Også dem må jeg lede. De skal høre min stemme, og det skal bli én flokk og én gjeter» (Joh 10,16).

Jesus sier uttrykkelig at det er gjennom apostlenes ord mennesker skal komme til tro på ham. Apostlenes ord er Gud Faders ord. «Jeg har gitt dem de ord du ga meg, og de har tatt imot dem,» sa han tidligere i sin bønn (vers 8). Og apostlenes ord er Jesu ord. «Den som hører dere, hører meg, og den som forkaster dere, forkaster meg. Men den som forkaster meg, forkaster ham som har sendt meg,» sa Jesus til dem (Luk 10,16)

Ordet har Jesus overlevert til

sine disipler for at de skal gi det videre til andre mennesker, som i sin tur skal gi det videre til andre. Før han fór opp til himmelen, ga Jesus disiplene befalingen om å gå ut og gjøre alle folkeslag til disipler ved å døpe dem i den treenige Guds navn og lære dem å holde «alt det jeg har befalt dere» (Matt 28,20).

Slik skal apostlenes ord som er Guds ord, gis videre fra generasjon til generasjon. Hele tiden er det det samme ordet. Hele tiden har det makt til å skape tro. Hvis det ikke er apostlenes ord, kan det ikke skape tro. For hvis det ikke er apostlenes ord, er det ikke Guds ord, og bare Guds ord har kraft til å omvende menneskehjeter.

Ordet er det eneste middelet som skaper tro på Jesus.

Om apostlene hadde forkynt sin egen lære, hadde ingen kommet til tro. Det samme gjelder Kristi kirke i dag. Om vi ikke forkynner apostlenes ord som er Guds ord, kommer ingen til tro. Om vi forkynner menneskelærer, og ikke apostlenes ord, blir ikke ett eneste menneske omvendt. Ordet er det eneste middelet som skaper tro på Jesus.

Kirken har ingen egen lære.

Den har ingen lære ved siden av Guds ord. Kirken har bare én lærer, nemlig Kristus (Matt 23,10), og den har bare fått befaling om å forkynne hans lære (Matt 28,20) og forbli i hans ord (Joh 8,31-32; 15,7). Men fordi han ga sine ord til apostlene, er apostlenes ord hans ord, og apostlenes lære er kirkens lære. Derfor sies det om de første kristne at de «holdt seg trofast til apostlenes lære» (Apg 2,42).

Hva ber Jesus om for dem som gjennom apostlenes ord har kommet til tro på ham? Vi leser i vers 21: «Må de alle være ett, slik du, Far, er i meg og jeg i deg. Slik skal også de være i oss, for at verden skal tro at du har sendt meg.»

Hvor mange skal komme til tro på ham? Det sier Jesus ingenting om, men det vil bli mer enn bare en liten gruppe, for Jesus taler om «alle», dvs. et stort, ubestemt antall. Alle disse troende ber Jesus for, hver eneste én, og han ber om at de alle må være «ett». Det greske ordet for «ett», *hen*, er neutrum (intetkjønn). I ordet *hen* ligger både enhet og enighet. Allerede i vers 11 kom Jesus inn på denne enheten mellom de troende. Han ba sin himmelske Far om at han måtte bevare dem i sitt navn, «så de kan være ett, slik vi er ett».

Å bli bevart i Faderens navn er å bli bevart i troen på hans store nåde og barmhjertighet. Når

disiplene blir bevart i troen, blir enheten mellom dem bevart. Enheten mellom de troende er først og fremst en troens enhet. Denne troens enhet er skjult for det menneskelige øyet siden troen er skjult for mennesket. Den utgjør alle som har kommet til tro på Jesus gjennom apostlenes ord. I trosbekjennelsen bekjenner vi troen på denne enhet når vi sier at vi tror på «de helliges samfunn». Ordet «samfunn» er en oversettelse av det latinske ordet *communio* (jfr. engelsk *communion*). Vi ser at det er tale om en enhet, en union, mellom de troende. Om denne enheten skriver Paulus: «Her er ikke jøde eller greker, her er ikke slave eller fri, her er ikke mann og kvinne. Dere er alle én i Kristus Jesus» (Gal 3,28; se også 1 Kor 12,13; Kol 3,11).

Selv om troens enhet er usynlig, kommer den til uttrykk ved en enhetlig bekjennelse i ord og gjerning. Når Jesus derfor ber sin himmelske Far om at de troende må være ett, ber han også om at de må være ett i troens synlige uttrykk, som er bekjennelsen i ord og handling. Det er Jesu vilje at de troende skal ha samme lære og bekjennelse. Han vil ikke at de troende skal uttrykke ulike lærer og avlegge ulike bekjennelser. Jesu vilje er at det skal være enhet i læren.

Paulus kaller denne enheten for en «Åndens enhet», og han formaner de troende til å bevare denne enheten «i den fred som binder sammen». Han beskriver enheten slik: «én kropp, én Ånd, slik dere fikk ett håp da dere ble kalt, én Herre, én tro, én dåp, én Gud og alles Far ...» (Ef 4,3-6).

Troens enhet er fullkommen fordi den er Guds verk. Den er ikke skapt av mennesker. Jesus sammenligner den med den enheten som eksisterer mellom ham og Faderen: «Må de alle være ett, slik (gresk *kathós*) du, Far, er i meg og jeg i deg.» *Kathós* betyr «like-

som, slik som». Enheten mellom de troende er lik enheten mellom Faderen og Sønnen.

På hvilken måte ligner de troendes enhet på enheten mellom Faderen og Sønnen? Jesus har tidligere ved flere anledninger talt om enheten mellom Faderen og ham selv. «Jeg og Far er ett,» sa han (Joh 10,30). «Jeg er i Far, og Far i meg» (Joh 14,11; se også vers 20 og 23). Det er en fullkommen enhet mellom ham og Faderen. Den består i en fullkommen samhandling og enighet. Den ene hindrer ikke den andre, men de samvirker hele tiden til det gode. Alt de gjør er i komplett harmoni. De har samme vilje og hensikt i alt de gjør.

Denne enheten skulle ikke bare være et eksempel for de troende, men Jesus ber om at de troende skal få del i denne enheten. «Slik skal også de være i oss,» sier Jesus til sin Far. Dogmatikerne kaller denne enheten mellom de troende og guddommen for *unio mystica* (en «hemmelighetsfull» eller «mystisk enhet»; jfr Ef 5,32: «Dette er et stort mysterium; jeg tenker på Kristus og kirken»). Årsaken er at den ikke kan ses med menneskelige øyne og forstås med vår fornuft. Men den er tydelig beskrevet flere steder i Bibelen. Jesus sa for eksempel om denne enheten: «Den dagen skal dere skjønne at jeg er i min Far, og at dere er i meg og jeg i dere ... Den som elsker meg, vil holde fast på mitt ord, og min Far skal elske ham, og vi skal komme og bo hos ham» (Joh 14,20.23). Og han sa: «Jeg er vintreet, dere er greinene. Den som blir i meg og jeg i ham, bærer mye frukt. For uten meg kan dere ingen ting gjøre» (Joh 15,5). Apostlene skulle forkynne Jesu ord slik at andre kunne få del i det samme fellesskap som de hadde med Faderen og Sønnen: «Det som vi har sett og hørt, forkynner vi også for dere, for at dere skal ha fellesskap med oss,

vi som har fellesskap med Far og med hans Sønn Jesus Kristus» (1 Joh 1,3).

Når et menneske kommer til tro, tar den treenige Gud bolig i den troende. Paulus skriver: «Må Kristus ved troen bo i deres hjerter» (Ef 3,17). De får den Hellige Ånd «ved å høre og tro» (Gal 3,2). Derfor kalles de kristne for «et tempel for den Hellige Ånd» (1 Kor 6,19). «Vet dere ikke at dere er Guds tempel, og at Guds Ånd bor i dere?» spør Paulus de troende i Korint (1 Kor 3,16). Gud bor ikke bare i deres sjeler, men også i deres kropp (1 Kor 6,15).

Denne lære om guddommens enhet med de troende og de troendes enhet med hverandre er en trøsterik sannhet. Likesom Faderen er i Sønnen og Sønnen i Faderen, bor Sønnen i de troende gjennom apostlenes ord, og ved å bo i dem, forener han dem med hverandre og med sin Far. Paulus skriver: «Jeg lever ikke lenger selv, men Kristus lever i meg» (Gal 2,20).

Professor John P. Meyer beskriver denne enheten slik:

Jesus sammenligner den enheten han krever av oss, med den enhet som eksisterer mellom ham selv og Faderen. Denne er ikke bare en moralsk forening av kunnskap og vilje, en enighet når det gjelder å dømme i saker og bestemme kursen for en handling; nei, det er en vesentlig enhet som består i en gjensidig gjennomtrenging av hverandre (eng. «mutual interpenetration»). Faderen og Sønnen er *hen*; de er ett Vesen, *homoousioi*. Faderens og Sønnens enhet er unik. Den finnes ingen andre steder i verden. Den kan ikke kopieres. Den enhet Jesus krever av kirken er ikke ekvivalent med enheten mellom ham og Faderen; det er ikke en eksakt kopi, men den skal ha den som mønster.

Derfor består kirkens enhet ikke bare i felles interesser, en forening av meninger og aktiviteter. Kirkens medlemmer, som gjennom troen er forenet med hodet, som er Kristus, er gjennom den samme troen forenet med hverandre i Kristi mystiske legeme, som er kirken.¹

Hvorfor ber Jesus sin himmelske Far om at de troende må være ett? «For at verden skal tro at du har sendt meg,» sier han (vers 21). For mange mennesker i vår tid kan dette lyde ganske overraskende. Jesus ønsker at de troende skal være ett, *for at* (gresk *hína*, som angir hensikt) de vantro skal komme til tro. At mennesker kommer til tro og dermed at Jesu misjonsbefaling blir oppfylt, skjer ved at de troende bevarer enheten. Og her taler vi ikke bare om en overflatisk enhet som økumeniske organisasjoner som Kirkens Verdensråd eller Det lutherske verdensforbund arbeider for. Det skulle gå klart fram av det foregående at Jesus krever en mye dypere og nærmere enhet mellom de kristne. Mønsteret for kirkens enhet er intet mindre enn enheten mellom Faderen og Sønnen.

Men dette er også noe vi lærer av kirkens historie. Enhet i troen og bekjennelsen har trukket mange mennesker til den nytestamentlige kirken. Splittelse og uenighet

har hatt motsatt effekt. Luther skriver: «En vranglære oppsto her, og en annen der. Kirken ble så elendig splittet at ingen visste hvor det fantes kristne». Han kunne se hvordan splittelser oppsto mens han selv levde, som for eksempel forårsaket av Zwingli og Müntzer, og senere av kryptokalvinister og antinomister.

En annen gang skrev Luther:

Det var så mange som til å begynne med støttet oss og var enig med oss i vårt arbeid for evangeliet og mot paven at det en stund kunne se ut til at vi skulle få hele verden på vår side. Men akkurat da alt virket å være i full gang, gikk våre egne folk ut og skapte mer bryderi for oss enn alle fyrster, konger og keisere kunne ha klart ... Nå roper fiendene våre ut mot oss: 'Der kan dere se hvordan læren deres er; de er jo ikke en gang enige med seg selv. Den Hellige Ånd kan nok ikke være med dem ...'.²

Dette gjelder også i dag. Splittelse mellom de troende virker ikke tiltrekkende på ikke-kristne, heller tvert imot. Derfor formaner Paulus de kristne: «Sett alt inn på å bevare Åndens enhet» (Ef 4,3).

Hva er det grunnleggende kriteriet for å bevare enheten mellom de troende? Jesus er meget tydelig i sin øversteprestelige bønn. I vers

8 sier han: «For jeg har gitt dem de ord du ga meg, og de har tatt imot dem.» I vers 6 sa han til sin Far at «de har holdt fast på ditt ord». Fordi de hadde tatt imot og holdt fast ved Faderens ord som Jesus hadde gitt dem, var de ikke av verden (vers 14). Dette gjelder også alle dem som gjennom deres ord, dvs. apostlenes ord, kommer til tro på Jesus. Heller ikke de er av verden. I vers 17 ber Jesus at Gud Fader skal hellige alle disse, og midlet han skal hellige dem ved, er sannhetens ord, Guds ord.

Ordet er selve båndet som binder de troende sammen.

Enheten mellom de kristne skapes altså av Guds ord. Ordet er selve båndet som binder dem sammen, fordi det ikke kan finnes noen tro uten ordet. Derfor er grunnlaget for den enheten Jesus vil at de troende skal ha, Guds ord. Uten Guds ord, ingen enhet. Derfor er det ikke dem som holder fast ved Guds ord, som skaper splittelse, men dem som motsier Guds ord og kommer med nye og fremmede lærer.

Egil Edvardsen

(forts.)

1 Curtis Jahn (ed.), *Essays on Church Fellowship*, s. 106 (Northwestern Publishing House, Milwaukee, 1996)

2 What Luther Says, vol. 3, s. 1412

De dødes oppstandelse

De siste tider – del 18

I forrige artikkel (Bibel og Bekjennelse 3/2021) så vi hva som skal skje på den siste dagen når Jesus kommer igjen. Det er ikke alle detaljer som er like tydelig beskrevet i Bibelen, derfor vil vi ikke spekulere for mye omkring dette. Men to ting taler Bibelen veldig tydelig om, nemlig de dødes oppstandelse og den siste dommen. Disse to hendelsene er veldig tydelig beskrevet i Bibelen slik at vi ikke trenger være i tvil. Når Jesus kommer igjen skal han oppvekke alle døde til liv, og han skal utføre den siste dommen. «Jeg tror på ... legemets oppstandelse.» «Jeg tror på Jesus Kristus ... som skal komme igjen for å dømme levende og døde.» Slik bekjenner alle kristne i den apostoliske trosbekjennelsen.

De døde skal vende tilbake til liv

Det er vanskelig for oss å se for oss konkret hva som skal skje på den ytterste dagen. Bibelen sier at alle de dødes kroppar skal bli levende igjen. Bibelen bruker flere ulike uttrykk for å beskrive denne hendelsen. De døde skal bli oppvekt og komme ut av gravene sine.

1 Kor 15,52: «... brått, på et øyeblikk, ved det siste basunstøt. For basunen skal lyde, de døde skal stå opp i uforgjengelighet, og vi skal bli forvandlet.»

Joh 5,28-29: «... for den tiden kommer da alle de som er i gravene, skal høre hans røst. De skal komme fram ...»

Dan 12,2: «De mange som sover i jordens muld, skal våkne opp...» (Norsk Bibel 88/07)

Åp 20,13: «Havet ga fra seg de døde som var der, og døden og dødsriket ga fra seg de døde som var i dem ...»

Joh 11,24: Marta sa til Jesus: «Jeg vet at han skal stå opp i oppstandelsen på den siste dag.»

Det som skal skje i oppstandelsen på den ytterste dag, går langt utover vår fatteevne. Selv om kroppene våre har gått fullstendig i oppløsning i jorden eller i havet eller er blitt brent til aske som er blitt spredt for vinden, skal Gud gjenskape alle menneskers kroppar og gi dem liv igjen.

Job 19,26-27: «Og etter at denne min hud er blitt ødelagt, skal jeg ut fra mitt kjød skue Gud, han som jeg skal skue, meg til gode, han som mine øyne skal se og ikke noen fremmed – mine nyrer tæres bort i mitt liv av lengsel.» (Norsk Bibel 88/07)

Alle mennesker skal stå opp, både de rettferdige og de vantrø. Og det skal bare være én oppstandelse av de døde, ikke flere, slik som de som tror på et jordisk tusenårsrike hevder.

Joh 5,28-29: «... for den tiden kommer da alle de som er i gravene, skal høre hans røst. De skal komme fram, og de som har gjort det gode, skal stå opp til

livet, men de som har gjort det onde, skal stå opp til dom.»

Apg 24,15: «... og jeg har det samme håpet til Gud som disse har: at rettferdige og urettferdige en gang skal stå opp fra de døde.»

De troende som lever når Jesus kommer igjen, skal forvandles. Paulus gir en ganske detaljert beskrivelse av det som kommer til å skje med de troende:

1 Tess 4,15-17: «Dette sier vi dere med et ord fra Herren: Vi som fremdeles lever og blir igjen her helt til Herren kommer, skal slett ikke komme før dem som er sovnet inn. For når befalingen lyder, når erkeengelen roper og Guds basun høres, da skal Herren selv stige ned fra himmelen, og de døde i Kristus skal stå opp først. Deretter skal vi som er igjen og ennå lever, bli rykket bort sammen med dem i skyene for å møte Herren i luften. Og så skal vi være sammen med Herren for alltid.»

De troende som lever, vil altså bli «rykket bort» for å møte Herren i luften. Dette skal skje på den dagen Jesus kommer igjen, den dagen «når befalingen lyder, når erkeengelen roper og Guds basun høres». Paulus understreker at denne opprykkelsen ikke skal skje før de døde er oppvekt. «De døde i Kristus skal stå opp først,» sier han uttrykkelig.

Det er den samme bortrykkelsen Jesus taler om i Matt 24,40-41:

Foto: Annie Spratt, unsplash.com

Matt 24,40-41: «Da skal to menn være ute på markene; én blir tatt med, én blir igjen. To kvinner skal male sammen på kvernen; én blir tatt med, én blir igjen.»

Også her er det tydelig at bortrykkelsen skjer den dagen han kommer igjen. Det skal skje på den dagen da alle mennesker skal se «Menneskesønnen komme på himmelens skyer med stor makt og herlighet» (Matt 24,30).

De oppstandnes kropp skal bli lik Kristi oppstandne kropp

Hvordan skal de oppstandnes kropp bli? Vil vi kunne kjenne igjen hverandre? Skal vi spise og drikke? Vil vi ha samme kroppsstørrelse? Disse og andre spørsmål er mange kristne opptatt av. Men det er viktig at vi ikke sier mer enn det Bibelen sier. Vi har aldri sett en oppstanden kropp. Derfor er det umulig for oss å fatte hva Gud vil gjøre. Vi holder oss derfor bare til det som står skrevet og som Gud har åpenbart ved sin Ånd.

1 Kor 2,9-10: «Men som det står skrevet: Det intet øye så og intet øre hørte, det som ikke kom opp i noe menneskehjerte, det som Gud har gjort ferdig for dem som elsker ham, det har Gud åpenbart for oss ved sin Ånd. For Ånden utforsker alle ting, også dybdene i Gud.»

De troende som lever på dommens dag, skal få sine kropp forvandlet til uforgjengelige kropp, dvs. kropp som ikke kan svekkes og dø. Noen kristne skal være i live når Jesus kommer, og deres kropp skal forvandles så de blir lik de uforgjengelige kroppene til dem som er oppreist fra de døde.

1 Kor 15,51-52: «Se, jeg sier dere en hemmelighet: Vi skal ikke alle sovne inn, men vi skal alle forvandles, brått, på et øyeblikk, ved det siste basunstøt. For basunen skal lyde, de døde skal stå opp i uforgjengelighet, og vi skal bli forvandlet.»

De troendes kropp skal også bli lik Kristi oppstandne herlighetslegeme.

Fil 3,20-21: «Men vi har vår bor-

gerrett i himmelen, og derfra venter vi frelseren, Herren Jesus Kristus. Han skal forvandle vår skropelige kropp og gjøre den lik den kroppen han selv har i herligheten. For han har makt til å underlegge seg alt.»

På jorden har vi kropp som ligner Adams kropp etter syndefallet, den kropp som skulle bli til jord igjen (1 Mos 3,19). I himmelen skal vi ha kropp som ligner Jesu fullkomne herlighetslegeme, et legeme som er uforgjengelig, som ikke kan dø:

1 Kor 15,49: «På samme måte som vi har båret det jordiske menneskets bilde, skal vi også bære den himmelskes bilde.»

Men på hvilken måte vil våre oppstandne kropp bli like Jesu oppstandne kropp? Det har funnes en del teologer som har kommet med spekulasjoner om dette, spekulasjoner som går lenger enn det vi kan vite utfra Skriften. Noen har ment at kroppene våre ikke skal være begrenset av rommet, og at de skal kunne bevege seg gjen-

nom andre objekter. Noen har sagt at vi skal være usynlige og kunne bevege oss som spøkelser. Men ingen av disse egenskapene er nevnt i Bibelen når det gjelder hvordan vi skal bli etter oppstandelsen. Vi må huske på at vår oppstandne Herre Jesus var både Gud og menneske samtidig. Noen av de egenskapene han hadde etter sin oppstandelse, var utvilsomt et resultat av hans guddommelige natur. De var ikke bare et resultat av at han hadde fått et herliggjort menneskelig legeme. Vi er ikke, og kommer aldri til å bli, mer enn bare mennesker. Vi blir aldri Gud, slik Jesus er. Men vi skal få herliggjorte kroppene.

1 Kor 15 er det stedet i Bibelen som mest utførlig underviser om oppstandelsen og hvordan våre kroppene skal bli etterpå.

1 Kor 15,42-44: «Slik er det også med de dødes oppstandelse. Det blir sådd i forgjengelighet, det reises opp i uforgjengelighet. Det blir sådd i vanære, det reises opp i herlighet. Det blir sådd i svakhet, det reises opp i kraft. Det blir sådd et naturlig legeme, det reises opp et åndelig legeme.»

1 Kor 15,50-54: «Men det sier jeg, brødre: Kjøtt og blod kan ikke arve Guds rike. Heller ikke skal forgjengelighet arve uforgjengelighet. Se, jeg sier dere et mysterium: Vi skal ikke alle sovne inn, men vi skal alle bli forvandlet, brått, i et øyeblikk, ved den siste basunen. For basunen skal lyde, og de døde skal bli reist opp uforgjengelige, og vi skal bli forvandlet. For dette forgjengelige må bli ikledd uforgjengelighet, og dette dødelige må bli ikledd

udødelighet. Men når dette forgjengelige er blitt ikledd uforgjengelighet, og dette dødelige er blitt ikledd udødelighet, da blir det ordet oppfylt som står skrevet: Døden er oppslukt til seier.» (Begge sitatene fra Norsk Bibel 88/07)

Her lærer vi at våre nye kroppene skal være uforgjengelige (1 Kor 15,42). De vil ikke bli utslitt eller degenerert. De skal ikke rammes av sykdommer eller aldring. De skal være udødelige. Vi vet fra biologien at alle organismer er tilpasset de omgivelsene de lever i. En fisk er tilpasset å leve i vann. Den kan ikke leve på land. Isbjørner er tilpasset å overleve på isen. Den vil ikke klare seg i en varm jungel. Siden himmelen skal vare evig, vil Gud gjøre våre himmelske kroppene i stand til å leve evig uten å forgå.

1 Kor 15 lærer oss videre at de troendes kroppene skal oppstå «i herlighet» (1 Kor 15,43). Dette lærer også andre skriftsteder.

Matt 13,43: «Da skal de rettferdige skinne som solen i sin Fars rike.»

Kol 3,4: «Men når Kristus, deres liv, åpenbarer seg, da skal også dere bli åpenbart i herlighet sammen med ham.»

Dan 12,3: «De kloke skal skinne som den strålende himmelhvelvingen; og de som har ført de mange til rettferd, skal skinne som stjernene til evig tid.»

Våre oppstandne kroppene vil utvilsomt ha en skjønnhet og glans som de ikke har her på jorden. Denne herlighet vil også bestå i en utstråling og et skinn som vil ligne Jesu utstråling slik den ble åpenbart for Peter, Jakob

og Johannes på forklarelsens fjell.

Matt 17,2: «Da ble han forvandlet for øynene på dem. Ansiktet hans skinte som solen, og klærne ble hvite som lyset.»

Vi kan også tenke på hvordan ansiktet til Moses skinte etter at han hadde vært i Herrens nærhet.

2 Mos 34,29: «Så gikk Moses ned fra Sinai-fjellet. Han hadde vitnesbyrdet, de to tavlene, i hendene da han gikk ned fra fjellet. Moses visste ikke at det strålte av ansiktet hans fordi Herren hadde talt med ham.»

Også Moses og Elia hadde herliggjorte kroppene da de viste seg sammen med Jesus på forklarelsens fjell (Luk 9,31).

Paulus sier i 1 Kor 15 at våre kroppene skal oppstå «i kraft»: «Det blir sådd i svakhet, det skal reises opp i kraft» (1 Kor 15,43). Dette betyr ikke at vi skal være allmektige eller vil ha samme makt som Gud eller englene. Men våre oppstandne kroppene vil ha den samme styrke og kraft som Gud ga de første menneskene i skapelsen, da de ble skapt uten synd og dermed uten syndens konsekvenser som er forgjengelighet og dødelighet. All den svakhet som har plaget menneskene siden syndefallet, vil etter oppstandelsen være borte. Når våre kroppene legges i graven, blir de «sådd i svakhet». Slik skal det ikke være i himmelen. I all evighet skal vi da nyte kroppens fulle styrke og kraft.

Egil Edvardsen

(forts.)

Foto: Khamkeo Vilaysing, unsplash.com

Tro er en tillit uten å se

Andakt over Johannes 4,47-50

Da han fikk høre at Jesus var kommet fra Judea til Galilea, gikk han til ham og ba ham komme ned og helbrede sønnen, for gutten var døden nær. Vi ser bildet av en mann, plaget av uro og engstelse. Nå var Jesus hans siste håp. Når alle menneskelige hjelpere er utprøvd, må et menneske kanskje til slutt vende seg til høyere makter. Men han var bundet av misoppfatninger om Jesu makt og guddommelighet.

For det første tok han det som en selvfølge at Jesus var nødt til å bli med ham hele veien fra Kana til Kapernaum og stå ved sønnens sykeseng for å kunne utøve sin guddommelige makt. Han trodde for det andre at alt håp var ute dersom gutten døde. Men som vi ser av andre beretninger i Bibelen, var ikke Jesus begrenset av døden. Mannen innså ikke at den personen han hadde rett framfor øynene sine var Gud Sønnen, som skapte himmel og jord, Gud den Høyeste som har gitt livspust til alle mennesker.

Jesus var ikke bare opptatt av den fysiske helsen. Han så på mannens tro og ønsket å gi ham den rette tilliten. Derfor begynte han ikke med å besvare mannens

bønn, men med å formane ham. For å advare ham mot en falsk tro og falsk tillit. Han sier: «Uten at dere ser tegn og under, tror dere ikke» (v. 48).

Dette er et alvorlig formanningsord til alle mennesker, både troende og ikke-troende. Hvor mange er det vel ikke som vil ha håndfaste og synlige tegn før de kan klamre seg til det faste løftet. Svermeriske kristne ønsker å se og føle, de vil ha kraftgjerninger og mirakler. Men alt dette kan lede feil. Man retter blikket sitt og baserer troen sin på det synlige i stedet for på løftesordet, på det spektakulære i stedet for på evangeliet om Kristus.

Men nåden, syndstilgivelsen og Guds kjærlighet er noe vi ikke alltid opplever som om vi hadde det i hendene våre. Skriften sier at «tro er en visshet om det man ikke ser». Og til den tvilende Tomas sier Jesus: «Fordi du har sett meg, tror du. Salige er de som ikke ser, og likevel tror.»

Men det er ikke bare svermeriske kristne som rammes. Også lutherske kristne kan lide av en slags følelseskristendom. Man forventer at sann tro må komme

til uttrykk på en slik måte at sjelen fylles av lys og fortryllelse som strømmer over alle bredder. Man mener å ha «fått noe ut av prekenen» når sjelen renner over av glede. Hvis ikke, kan det bare ha vært noe tørt og kjedelig. Neste trinn er at man begynner å vurdere sin tro. «Det er lenge siden jeg opplevde en sånn vidunderlig begeistring, en skikkelig glede i troen. Kanskje det har dalt så mye nå at troen min holder på å svikte, ja tror jeg egentlig?»

Det kan gå så langt med følelseskristendom, at man til slutt mister av syne det som skulle ha vært det vesentlige: Guds løftesord og troen. Kristus sier altså: «Uten at dere ser tegn og under, tror dere ikke» (v. 48).

Hvis dette er diagnosen for troen vår, trenger vi å lære det samme som den kongelige embetsmannen. Han begynner å bli bekymret. Er Jesu ord et avvisende svar? Nå høres han desperat ut: «Kom, Herre, før gutten min dør!» (v. 49).

Jesus vil vende blikket vårt mot Ordet

Jesus, som kjenner alle mennes-

kers hjerter, utfører sann sjelesorg. Han tar ett skritt av gangen. Han må først tilbakevise den falske troen, og dermed vende mannens blikk mot Jesu egen person og Jesu eget ord.

Jesus svarte: «Gå hjem, sønnen din lever!» Mannen trodde det ordet Jesus sa til ham, og gikk av sted (v. 50).

Det var ikke nødvendig for mannen å bli fulgt av Jesus til Kapernaum for at gutten skulle bli helbredet. Bønnesvaret var i Jesu ord: «Gå hjem, sønnen din lever!» Nå fikk jo ikke mannen selv være øyenvitne til bønnesvaret. Men dette er også Jesu intensjon her. Han ønsket å få mannen vekk fra den troen som insisterer på å se, til en tro som baserer seg på Jesu egne ord og ikke noe annet.

Og det er jo også slik den sanne troen ser ut. Den krever ingen følelser, ingen åndelige erfaringer, ingen intellektuelle resonnement eller maktgjerninger. Den sanne troen er tilliten som bare klamrer seg til Guds ord og løfte. «Han har sagt det, derfor er det slik, og derfor kan jeg være sikker og viss. Hjertet mitt er skrøpelig og svakt, men jeg har noe som er sterkere, og det er dette jeg bygger på. Troen min er bygd på det faste og solide fundamentet som er Guds eget ord.» Mennesker kan svikte løftene sine, men Guds løfter svikter aldri.

«Mannen trodde det ordet Jesus sa til ham, og gikk av sted.» At Jesus kunne stå i Kana og helbrede sønnen hans som befant seg i Kapernaum, hadde han ment var noe utenkelig. Men nå hadde han ordet fra Kristus, Guds Sønn, og han trodde og gikk. Han fikk ikke se noe som helst, ennå. Han fikk bare ordene med seg på veien, men de var klare og tydelige. Han hadde kommet med sin nød og sitt behov, og han fikk gå hjem igjen med tro.

Stefan Sjöqvist, Sverige

GLIMT FRA BULGARIA

Etter at koronapandemien på forskjellige måter stakk kjepper i hjulene for misjonsarbeidet, er prosjektet *Outreach to Roma* nå i god gang igjen. Helsetilstanden til pastor Iliyan Itsov er mye bedre, og han har begynt å reise omkring til landsbyforsamlingene sine som før. Han har planer om å starte opp et par grupper på nye steder.

I hovedkvarteret, småbyen Dunavtsi nordvest i Bulgaria, går det raskt framover med byggingen av det nye kapellet. Bildene er tatt av pastor Itsov ca. 20. oktober. Da var det utvendige nesten ferdig, mens en hel del arbeid ennå gjenstod innvendig.

Akkurat i rett tid

«Men i tidens fylde sendte Gud sin Sønn.» (Galaterne 4,4)

For en storslagen setning som lyser imot oss i dette bibelverset! Julefortellingen i et nøtteskall, med enkle og korte ord. *Alt* som hadde hendt tidligere, førte fram til dette punktet da tiden var inne, og alt som skjedde etterpå, ble forandret av det. *Alle* som levde før, samtidig og etterpå, behøvde dette øyeblikket og denne mannen, Guds Sønn, Jesus Kristus.

Men hvorfor kom Jesus akkurat da? Hva var det med alle århundrene av menneskehetens historie som hadde kommet og gått, som gjorde at «tidens fylde» kom nettopp da? Hva med århundrene og årtusenene som fulgte etterpå? Kunne det ikke ha kommet et enda bedre tidspunkt?

I rockeoperaen *Jesus Christ Superstar* fra 1970 lar Andrew Lloyd Webber karakteren Judas Iskariot spørre Jesus om hans valg av tidspunkt. «Hvorfor ventet du så lenge? Så du ikke alt som gikk galt tidligere? Men siden du nå ventet så lenge, hvorfor ventet du ikke enda litt lenger og kom i en mer moderne tid? Kunne ikke en litt mer relevant setting enn Betlehem for to tusen år siden vært gunstigere? Du kunne ha planlagt dette prosjektet med å redde verden på en mye bedre måte.»

Hvorfor kom Jesus akkurat da han kom? Uten å gi oss alle svar, forsikrer Paulus oss om at tiden var perfekt planlagt. Ca år 4 f.Kr., i den

lille provinsen Judea, i den lille byen Betlehem, var «tidens fylde» der den guddommelige planen skulle settes ut i livet.

Ja, datidens språksituasjon, politiske og religiøse klima samt reisemuligheter gjorde dette til et godt tidspunkt, menneskelig talt, men alt dette var en del av Guds plan. Gud fulgte ikke øyeblikkets impulser for å utnytte mulighetene som bød seg der og da. Nei, dette som Gud gjorde for å komme så nær oss mennesker, var tenkt ut fra evighet av og ble akkurat slik det var ment å bli. I akkurat den fastsatte timen oppfylte Jesus Kristus, Guds Sønn, profetiene i Det gamle testamente og ble født til verden for å leve og dø for hele menneskeheten, *akkurat i rett tid*.

Og Herren sier til oss nå også: «Det er fortsatt slik det skulle være.» Når vi ser på verden og samfunnet vi lever i, tenker vi kanskje: «Jesus, se på alt det som skjer nå for tiden! Kom tilbake!» Men Gud har sin egen timeplan. Han kommer ikke sent. Han kommer ikke for tidlig. Når tiden er inne, skal Jesus Kristus, Guds Sønn, komme tilbake, akkurat i rett tid.

Herre Gud, lær meg å stole på at planene dine alltid utføres til rett tid. Amen!

Fra Meditations